

Гайд

для представника однієї з найбільших фірм, які рекламують вищу освіту у вашій країні в Україні та рекрутують українських студентів для університетів вашої країни

Інструкція

Гайд розроблено для проведення інтерв'ю з ключовими інформантами, які представляють кожного стейкхолдера. Будь ласка, оберіть інформанта з найбільшим обсягом знань і досвіду стосовно питань, які мають бути обговорені відповідно до гайду. Якщо ключовий інформант не має компетенції в певних темах, ви повинні попросити порекомендувати вам іншого співробітника для інтерв'ю, який буде інформантом для певної теми.

Ви маєте говорити з інформантом наживо. Плануйте розмову таким чином, що на повне інтерв'ю піде принаймні 1-1,5 години персональної комунікації. Всі теми мають бути покриті детальними відповідями інформанта щодо кожного аспекту.

Питання, надані в цьому Гайді, покликані слугувати як рушії для подальших думок. Деякі питання представляють “збірку” питань і може бути потреба розділити їх перед використанням в інтерв'ю. Адаптуючи питання в процесі інтерв'ю, ви повинні слідувати індикаторам, які зазначено внизу кожного блоку питань. Визначені індикатори було розроблено відповідно до дослідницьких питань та гіпотези. Індикатори мають бути повністю покриті **специфічною, релевантною, вимірюваною та визначеною в часі** інформацією.

Після проведення інтерв'ю, підготуйте, будь ласка, факт-лист на базі аудіозапису з інформацією, отриманою від стейкхолдера. Факт-лист має бути написано англійською, використовуючи рамки гайду, з детальним покриттям усіх індикаторів, зазначених під питанням. Якщо під час інтерв'ю ви отримаєте іншу релевантну для дослідження інформацію, будь ласка, додайте її до факт-листа, дотримуючись його загальної логіки.

Проводячи інтерв'ю, будь ласка, дотримуйтесь таких визначень:

Іноземні студенти - негромадяни країни, у якій вони навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти.

Іноземні випускники - негромадяни країни, у якій вони випустились із закладу вищої освіти.

Українські студенти - громадяни України, які навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти вашої країни.

Українські випускники - громадяни України, які випустились із закладу вищої освіти вашої країни.

Інтерв'юєре, будь ласка, заповніть цю форму повністю

1. Дата інтерв'ю		4. Назва організації, назва відділу який представляє інформант	
2. Ім'я інформанта		5. Ім'я інтерв'юєра	
3. Посада		6. Повний час інтерв'ю	

Гайд

Вступ

Дякую за те, що погодились дати інтерв'ю.

Мене звати ... Я працюю на організацію ... Моя організація бере участь у дослідницькому проекті, присвяченому питанням перспектив людського капіталу з огляду на зростання кількості українців, які вступають і закінчують заклади вищої освіти в Польщі, Угорщині, Чехії та Словаччині.

Партнери проекту - Інститут державної справи (Варшава), CEDOS (Київ), Асоціація міжнародних справ (Прага), Центр вищої освіти ім. Єхуди Елкани Центральноєвропейського університету (Будапешт), Словацька асоціація зовнішньої політики (Братислава). Проект фінансують Міжнародний Вишеградський фонд та Королівство Нідерландів.

Згідно з державною статистикою, кількість українців, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах різко зросла з 4644 у 2008 р. до 34145 у 2015 р. Втім, бракує розуміння того, як потенціал цього людського капіталу використовується у Польщі, Чехії, Угорщині, Словаччині та Україні. Чи відповідають економічні тенденції і міграційна та трудова політика всіх 5 країн мотиваціям та планам майбутніх молодих професіоналів? Скільки з них планує осісти в країні навчання, скільки - поїхати далі на захід, і скільки - повернутись до України? Брак відповідей зменшує шанси залучити потенціал молодих українців більш ефективно і передбачити майбутні наслідки цих тенденцій.

Головна мета проекту - з'ясувати, як Україна, Польща, Чехія, Угорщина та Словаччина могли б використати професійний та соціальний капітал українських студентів, які обрали навчання в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, більш ефективно. Тому партнери проекту спробують розкрити, наскільки відповідає міграційна, освітня та трудова політика (на національному рівні та на рівні ЄС) мотиваціям та планам українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах. Після цього партнери розроблять рішення щодо того, як професійний та соціальний капітал українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, міг би бути використаний більш ефективно для уникнення розтринькання талантів (brain waste).

В рамках процесу збору інформації ми проводимо інтерв'ю з представниками головних заінтересованих осіб (стейкхолдерів), які залучені до цього процесу. Організація ... була визначена як стейкхолдер з огляду на те, що ...

Ваша точка зору та знання будуть дуже цінними для нашого дослідження. Інтерв'ю буде використано тільки в цьому проекті і не буде опубліковано. Ми гарантуємо повну конфіденційність. Якщо ви не проти, я буду записувати це інтерв'ю. Інтерв'ю має

тривати близько 1-1,5 години. Чи ви маєте якісь питання або побажання, перш ніж ми почнемо?

Вступні питання	
Питання	Протягом минулих п'яти років, кількість українських студентів, які навчаються на програмах повного циклу в угорських університетах, зросла з 9620 до 33370. Це число становить понад половину від усіх іноземних студентів у Угорщині. Як ви гадаєте, яка роль таких організацій, як ваша, у цьому процесі? Чи вважаєте ви, що такі організації, як ваша, зреагували на зростання попиту чи створили пропозицію програм вищої освіти в Угорщині? Будь ласка, надайте підтвердження вашій думці. Як ринок реклами програм у вищій освіті змінився протягом останніх 5 років? Які умови вплинули на ці зміни? Які умови завадили або сприяли діяльності таких організацій, як ваша?
Індикатори	● Роль організацій, які рекламують угорські програми вищої освіти, у зростанні кількості українських студентів у Угорщині. ● Особливості розвитку ринку реклами угорських освітніх програм протягом останніх 5 років. ● Умови, які вплинули (завадили/посприяли) на розвиток цього ринку протягом останніх 5 років.
Залучення людського капіталу	
Питання	Чи могли б ви описати основні напрямки діяльності вашої організації у сфері реклами освітніх програм? Які ваші основні цілі? Як організація рекрутує іноземних студентів до угорських університетів? Будь ласка, опишіть ваші дії, спрямовані на приваблення українців до угорських університетів. Чи співпрацюєте ви з університетами? Як ви співпрацюєте з ними? Як методи приваблення українських студентів відрізняються від методів, які ви використовуєте щодо інших іноземців? Які послуги ви пропонуєте вступникам, зокрема українським? Які послуги користуються найбільшим попитом серед іноземних і зокрема українських студентів? Як ви гадаєте, чому?

Індикатори	• Головні активності організації в контексті реклами освітніх програм. • Що стимулює організацію рекламувати угорську вищу освіту за кордоном. • Методи, використовувані для приваблення українців до угорських університетів. • Як і чому організація співпрацює з університетами. • Перелік послуг, які організація пропонує іноземним і зокрема українським вступникам. • Які послуги користуються найбільшим попитом серед вступників і чому.
Характеристики людського капіталу	
Питання	Як ви гадаєте, чому українці обирають Угорщину як країну для здобуття вищої освіти? Будь ласка, опишіть типового українського вступника до угорського університету, що звертається до вашої організації. Як ви гадаєте, чи вступники, які проходять через такі організації, як ваша, відрізняються від вступників, які подаються до університетів напряму? Чи пропонує ваша організація якісь послуги українцям, що збираються вступати в університети в інших країнах? Яких країнах? Як портрет типового вступника відрізняється між країнами вступу? Як університети, з якими ви співпрацюєте, відрізняються залежно від країни?
Індикатори	• Мотиви українців, які навчаються у вашій країні. • Узагальнений портрет українського вступника, який звертається до організації за допомогою у процесі вступу до угорського університету (вік, стать, регіон України, попередній рівень освіти, академічні успіхи у школі, мотивація до навчання) та його відмінність від вступника, що вступає до угорського університету напряму. • Приблизний відсоток українських вступників до угорських університетів, які звернулись до організацій, що допомагають з процесом вступу, серед усіх українських вступників до угорських університетів у 2017 році.

	• Особливості реклами угорських освітніх програм в інших країнах. • Відмінності в портреті типового українського вступника залежно від країни вступу. • Відмінності в характеристиках університетів, з якими співпрацює організація, залежно від країни університету.
Стратегічні погляди	
Питання	Які цілі вашої організації на найближчі 5 років? Які умови можуть вплинути на досягнення цілей вашої організації? Які умови можуть змінити ваші стратегічні погляди?
Індикатори	• Стратегічні погляди організації. • Умови, які впливають на досягнення цілей організації в майбутньому. • Умови, які можуть змінити стратегічні погляди організації.
Зіставлення (mapping) стейкхолдерів (погляд інформанта)	
Питання	Тепер давайте обговоримо про ситуацію зростання кількості українських студентів у Угорщині в цілому, і про те, хто зацікавлений у зростанні цієї кількості, а хто - ні. 1. Як ви гадаєте, хто належить до релевантних стейкхолдерів, які мають стосунок до приваблення українських студентів у Угорщину? Після того, як інформант назве стейкхолдерів, інтерв'юер перелічує інших можливих стейкхолдерів із такого переліку задля стимулювання думок інформанта: інші стейкхолдери у приватному та державному секторі, органи влади, суспільні рухи, політичні партії та інші політичні суб'єкти, університети, місцева влада, приватні промоушен-агенції, що працюють в Україні, профспілки, асоціації роботодавців, українські неурядові організації, міжнародні організації тощо. Хто є головними діячами в цій сфері? 2. Якими є інтереси головних стейкхолдерів у цій сфері?

	3. Як і в яких сферах вони комунікують і взаємодіють? Якими є особливості цих сфер? 4. Хто виграє від нинішнього стану справ? Що саме вони виграють? Хто програє від нинішнього стану справ? Що вони втрачають? Хто програє від змін у нинішньому стані справ? За яким умов це було б можливо? 5. Наскільки велике значення (формальне і неформальне) має кожен стейкхолдер, за шкалою від 1 до 4?
Індикатори	● Перелік стейкхолдерів за сферою їхніх інтересів (на погляд інформанта) та оцінка інформантом їхнього значення (на шкалі від 1 до 4). ● Як стейкхолдери комунікують та просувають свій порядок денний. ● Стейкхолдери, які виграють від нинішнього стану справ; що вони набувають. ● Стейкхолдери, які програють від нинішнього стану справ; що вони втрачають. ● Можливі зміни у нинішньому стані справ та умови змін.
Завершення	
Питання	<i>Інтерв'юєр швидко узагальнює основні коментарі, почуті під час інтерв'ю.</i> Які питання ми не поставили? Чи не могли б ви додати інші важливі речі, про які ми не спитали? Дякуємо вам за інтерв'ю!
Індикатори	● Інші коментарі інформанта.

Гайд

**для співробітника міжнародного офісу одного з найбільших приватних
університетів (з великим контингентом іноземних студентів), який відповідальний
за приваблення та рекрутинг іноземних студентів**

Інструкція

Гайд розроблено для проведення інтерв'ю з ключовими інформантами, які представляють кожного стейкхолдера. Будь ласка, оберіть інформанта з найбільшим обсягом знань і досвіду стосовно питань, які мають бути обговорені відповідно до гайду. Якщо ключовий інформант не має компетенції в певних темах, ви повинні попросити порекомендувати вам іншого співробітника для інтерв'ю, який буде інформантом для певної теми.

Ви маєте говорити з інформантом наживо. Плануйте розмову таким чином, що на повне інтерв'ю піде принаймні 1-1,5 години персональної комунікації. Всі теми мають бути покриті детальними відповідями інформанта щодо кожного аспекту.

Питання, надані в цьому Гайді, покликані слугувати як рушії для подальших думок. Деякі питання представляють “збірку” питань і може бути потреба розділити їх перед використанням в інтерв'ю. Адаптуючи питання в процесі інтерв'ю, ви повинні слідувати індикаторам, які зазначено внизу кожного блоку питань. Визначені індикатори було розроблено відповідно до дослідницьких питань та гіпотези. Індикатори мають бути повністю покриті **специфічною, релевантною, вимірюваною та визначеною в часі** інформацією.

Після проведення інтерв'ю, підготуйте, будь ласка, факт-лист на базі аудіозапису з інформацією, отриманою від стейкхолдера. Факт-лист має бути написано англійською, використовуючи рамки гайду, з детальним покриттям усіх індикаторів, зазначених під питанням. Якщо під час інтерв'ю ви отримаєте іншу релевантну для дослідження інформацію, будь ласка, додайте її до факт-листа, дотримуючись його загальної логіки.

Проводячи інтерв'ю, будь ласка, дотримуйтесь таких визначень:

Іноземні студенти - негромадяни країни, у якій вони навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти.

Іноземні випускники - негромадяни країни, у якій вони випустились із закладу вищої освіти.

Українські студенти - громадяни України, які навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти вашої країни.

Українські випускники - громадяни України, які випустились із закладу вищої освіти вашої країни.

Інтерв'юере, будь ласка, заповніть цю форму повністю

1. Дата інтерв'ю		4. Назва організації, назва відділу який представляє інформант	
2. Ім'я інформанта		5. Ім'я інтерв'юера	
3. Посада		6. Повний час інтерв'ю	

Гайд

Вступ

Дякую за те, що погодились дати інтерв'ю.

Мене звати ... Я працюю на організацію ... Моя організація бере участь у дослідницькому проекті, присвяченому питанням перспектив людського капіталу з огляду на зростання кількості українців, які вступають і закінчують заклади вищої освіти в Польщі, Угорщині, Чехії та Словаччині.

Партнери проекту - Інститут державної справи (Варшава), CEDOS (Київ), Асоціація міжнародних справ (Прага), Центр вищої освіти ім. Єхуди Елкани Центральноєвропейського університету (Будапешт), Словацька асоціація зовнішньої політики (Братислава). Проект фінансують Міжнародний Вишеградський фонд та Королівство Нідерландів.

Згідно з державною статистикою, кількість українців, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах різко зросла з 4644 у 2008 р. до 34145 у 2015 р. Втім, бракує розуміння того, як потенціал цього людського капіталу використовується у Польщі, Чехії, Угорщині, Словаччині та Україні. Чи відповідають економічні тенденції і міграційна та трудова політика всіх 5 країн мотиваціям та планам майбутніх молодих професіоналів? Скільки з них планує осісти в країні навчання, скільки - поїхати далі на захід, і скільки - повернутись до України? Брак відповідей зменшує шанси залучити потенціал молодих українців більш ефективно і передбачити майбутні наслідки цих тенденцій.

Головна мета проекту - з'ясувати, як Україна, Польща, Чехія, Угорщина та Словаччина могли б використати професійний та соціальний капітал українських студентів, які обрали навчання в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, більш ефективно. Тому партнери проекту спробують розкрити, наскільки відповідає міграційна, освітня та трудова політика (на національному рівні та на рівні ЄС) мотиваціям та планам українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах. Після цього партнери розроблять рішення щодо того, як професійний та соціальний капітал українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, міг би бути використаний більш ефективно для уникнення розтринькання талантів (brain waste).

В рамках процесу збору інформації ми проводимо інтерв'ю з представниками головних заінтересованих осіб (стейкхолдерів), які залучені до цього процесу. Організація ... була визначена як стейкхолдер з огляду на те, що ...

Ваша точка зору та знання будуть дуже цінними для нашого дослідження. Інтерв'ю буде використано тільки в цьому проекті і не буде опубліковано. Ми гарантуємо повну конфіденційність. Якщо ви не проти, я буду записувати це інтерв'ю. Інтерв'ю має

тривати близько 1-1,5 години. Чи ви маєте якісь питання або побажання, перш ніж ми почнемо?

Вступні питання	
Питання	Протягом минулих п'яти років, кількість українських студентів, які навчаються на програмах повного циклу в угорських університетах, зросла з 9620 до 33370. Це число становить понад половину від усіх іноземних студентів в Угорщині. Чи важливий цей процес для приватних університетів у Угорщині? Чому? Чому вам потрібно залучати іноземних студентів, а особливо українських студентів?
Індикатори	• Значимість збільшення припливу українських студентів до системи вищої освіти, зокрема державних університетів. • Як збільшення кількості українських студентів впливає на приватні університети. • Раціональність залучення іноземних та особливо українських студентів.
Процеси приваблення людського капіталу	
Питання	Скільки українців навчається в університеті, який ви представляєте? Чи університет вдається до якихось заходів задля рекрутингу українських студентів? Чи є у вас спеціальні співробітники, які розробляють кампанію з просування освітніх програм університету за кордоном? До яких дій вони вдаються задля приваблення студентів з інших країн? Чи співпрацюєте ви з консульствами, фірмами, які рекламують освітні програми вашого університету за кордоном та іншими організаціями в цьому контексті? Чи використовує університет ці самі шляхи для приваблення вступників з інших країн? Чому?
Індикатори	• Дії, до яких вдається університет для рекрутингу іноземних і зокрема українських студентів (наприклад, створено спеціальну веб-сторінку на офіційному сайті університету, співпраця з консульствами, фірмами, що рекламують освітні програми вашого університету за кордоном тощо). • Перелік методів, які університет використовує для приваблення українських студентів і відмінності порівняно з методами, що використовуються для інших іноземців.

Процеси відбору людського капіталу	
Питання	Чи могли б ви описати процес вступу для іноземців і зокрема для українців? Чи беруть участь українські вступники в загальному конкурсі? Яким чином? Якими є вступні вимоги до іноземців, зокрема до українців? Якими є вимоги відбору для іноземців і зокрема для українців порівняно з угорцями? Якщо вони відрізняються, то чому? Чи відрізняється плата за навчання для українців та інших іноземців? Якщо так, наскільки відрізняється і чому?
Індикатори	• Особливості процесу вступу для іноземців і зокрема для українців. • Умови вступу до університету (вступні вимоги, критерії відбору, плата за навчання) для іноземних і зокрема для українських студентів. • Причина встановлення різних умов вступу для українських та інших іноземних студентів.
Процеси формування людського капіталу	
Питання	Чи існує окрема навчальна програма для іноземних, зокрема українських, студентів, яка відрізняється від загальної навчальної програми? Якщо так, чому її було створено? Чи є в українських студентів труднощі з мовою навчання? Чи вдається університет до заходів для вирішення цієї проблеми? Чи допомагає університет студентів в процесі здобуття стипендії? Яким чином? Як українські студенти виконують вимоги курсів? Які їхні успіхи порівняно з угорськими та іншими іноземними студентами? Як вони відвідують заняття? Якщо в них є проблеми з відвідуванням занять, як ви думаєте, чому? Чи працюють вони паралельно з навчанням? Чому? Як гадаєте, чи можливо для іноземного студента працювати під час навчання і отримувати хороші оцінки? Чи інтегровані українські студенти в спільноту угорських студентів? Якщо ні, то чому? Як ви думаєте, чи можуть українські студенти увійти на угорський ринок праці після випуску відповідно до їхніх кваліфікацій? Чи вони настільки ж конкурентоздатні, як і угорці або інші іноземці? Якщо ні, то чому?
Індикатори	• Основні особливості освітнього процесу для іноземних і зокрема українських студентів. • Узагальнений портрет українського студента (академічні успіхи, відвідування занять, знання мови (угорської та мови навчання), рівень

	інтеграції в студентську спільноту тощо) порівняно з іншими студентами. • Труднощі, з якими українські студенти могли стикатись під час навчання і заходи, до яких вдався університет, щоб їх мінімізувати. • Можливість працювати під час навчання в контексті академічної успішності для іноземних і зокрема українських студентів. • Конкурентоздатність українських випускників на ринку праці (погляд стейкхолдера).
Стратегічні погляди	
Питання	Чи є в університета стратегічне бачення щодо залучення іноземних і зокрема українських студентів у майбутньому? Яке стратегічне бачення? Чи планує університет збільшувати кількість іноземних і зокрема українських студентів? Які причини змушують приватні університети рекрутувати студентів з України? Як вони виграють, рекрутуючи студентів з України? Чи існують виклики, пов'язані зі зростанням кількості українців у приватних університетах? Які виклики?
Індикатори	• Стратегічне бачення та причини стейкхолдера щодо залучення іноземних і зокрема українських студентів у майбутньому. • Можливості, пов'язані з іноземними і зокрема українськими студентами в приватних університетах. • Виклики, пов'язані з іноземними і зокрема українськими студентами в приватних університетах.
Регулювання	
Питання	Чи існують регулювання у сферах освіти, міграції, ринку праці, які перешкоджають вашим зусиллям, спрямованим на рекрутинг іноземних і зокрема українських студентів? Які регулювання в цих сферах сприяють вашим зусиллям спрямованим на рекрутинг іноземних і зокрема українських студентів? Чи надає Міністерство освіти підтримку приватним університетам у їхніх зусиллях, спрямованих на інтернаціоналізацію? Яку саме підтримку?
Індикатори	• Регулювання у сферах освіти та міграції, які перешкоджають зусиллям приватних університетів, спрямованим на рекрутинг іноземних і зокрема українських студентів.

	• Регулювання у сферах освіти та міграції, які сприяють зусиллям приватних університетів, спрямованим на рекрутинг іноземних і зокрема українських студентів • Підтримка Міністерства освіти, науки, досліджень та спорту приватним університетам у їхніх зусиллях, спрямованих на інтернаціоналізацію.
Зіставлення (mapping) стейкхолдерів (погляд інформанта)	
Питання	Тепер давайте обговоримо про ситуацію зростання кількості українських студентів у Угорщині в цілому, і про те, хто зацікавлений у зростанні цієї кількості, а хто - ні. 1. Як ви гадаєте, хто належить до релевантних стейкхолдерів, які мають стосунок до приваблення українських студентів у Угорщину? <i>Після того, як інформант назве стейкхолдерів, інтерв'юер перелічує інших можливих стейкхолдерів із такого переліку задля стимулювання думок інформанта: інші стейкхолдери у приватному та державному секторі, органи влади, суспільні рухи, політичні партії та інші політичні суб'єкти, університети, місцева влада, приватні промоушен-агенції, що працюють в Україні, профспілки, асоціації роботодавців, українські неурядові організації, міжнародні організації тощо. Хто є головними діячами в цій сфері?</i> 2. Якими є інтереси головних стейкхолдерів у цій сфері? 3. Як і в яких сферах вони комунікують і взаємодіють? Якими є особливості цих сфер? 4. Хто виграє від нинішнього стану справ? Що саме вони виграють? Хто програє від нинішнього стану справ? Що вони втрачають? Хто програє від змін у нинішньому стані справ? За яким умов це було б можливо? 5. Наскільки велике значення (формальне і неформальне) має кожен стейкхолдер, за шкалою від 1 до 4?
Індикатори	• Перелік стейкхолдерів за сферою їхніх інтересів (на погляд інформанта) та оцінка інформантом їхнього значення (на шкалі від 1 до 4). • Як стейкхолдери комунікують та просувають свій порядок денний. • Стейкхолдери, які виграють від нинішнього стану справ; що вони набувають.

	• Стейкхолдери, які програють від нинішнього стану справ; що вони втрачають. • Можливі зміни у нинішньому стані справ та умови змін.
Завершення	
Питання	<i>Інтерв'юєр швидко узагальнює основні коментарі, почуті під час інтерв'ю.</i> Які питання ми не поставили? Чи не могли б ви додати інші важливі речі, про які ми не спитали? Дякуємо вам за інтерв'ю!
Індикатори	• Інші коментарі інформанта.

Гайд

**для співробітника міжнародного офісу одного з найбільших державних
університетів (з великим контингентом іноземних студентів), який відповідальний
за приваблення та рекрутинг іноземних студентів**

Інструкція

Гайд розроблено для проведення інтерв'ю з ключовими інформантами, які представляють кожного стейкхолдера. Будь ласка, оберіть інформанта з найбільшим обсягом знань і досвіду стосовно питань, які мають бути обговорені відповідно до гайду. Якщо ключовий інформант не має компетенції в певних темах, ви повинні попросити порекомендувати вам іншого співробітника для інтерв'ю, який буде інформантом для певної теми.

Ви маєте говорити з інформантом наживо. Плануйте розмову таким чином, що на повне інтерв'ю піде принаймні 1-1,5 години персональної комунікації. Всі теми мають бути покриті детальними відповідями інформанта щодо кожного аспекту.

Питання, надані в цьому Гайді, покликані слугувати як рушії для подальших думок. Деякі питання представляють “збірку” питань і може бути потреба розділити їх перед використанням в інтерв'ю. Адаптуючи питання в процесі інтерв'ю, ви повинні слідувати індикаторам, які зазначено внизу кожного блоку питань. Визначені індикатори було розроблено відповідно до дослідницьких питань та гіпотези. Індикатори мають бути повністю покриті **специфічною, релевантною, вимірюваною та визначеною в часі** інформацією.

Після проведення інтерв'ю, підготуйте, будь ласка, факт-лист на базі аудіозапису з інформацією, отриманою від стейкхолдера. Факт-лист має бути написано англійською, використовуючи рамки гайду, з детальним покриттям усіх індикаторів, зазначених під питанням. Якщо під час інтерв'ю ви отримаєте іншу релевантну для дослідження інформацію, будь ласка, додайте її до факт-листа, дотримуючись його загальної логіки.

Проводячи інтерв'ю, будь ласка, дотримуйтесь таких визначень:

Іноземні студенти - негромадяни країни, у якій вони навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти.

Іноземні випускники - негромадяни країни, у якій вони випустились із закладу вищої освіти.

Українські студенти - громадяни України, які навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти вашої країни.

Українські випускники - громадяни України, які випустились із закладу вищої освіти вашої країни.

Інтерв'юєре, будь ласка, заповніть цю форму повністю

1. Дата інтерв'ю		4. Назва організації, назва відділу який представляє інформант	
2. Ім'я інформанта		5. Ім'я інтерв'юєра	
3. Посада		6. Повний час інтерв'ю	

Гайд

Вступ

Дякую за те, що погодились дати інтерв'ю.

Мене звати ... Я працюю на організацію ... Моя організація бере участь у дослідницькому проекті, присвяченому питанням перспектив людського капіталу з огляду на зростання кількості українців, які вступають і закінчують заклади вищої освіти в Польщі, Угорщині, Чехії та Словаччині.

Партнери проекту - Інститут державної справи (Варшава), CEDOS (Київ), Асоціація міжнародних справ (Прага), Центр вищої освіти ім. Єхуди Елкани Центральноєвропейського університету (Будапешт), Словацька асоціація зовнішньої політики (Братислава). Проект фінансують Міжнародний Вишеградський фонд та Королівство Нідерландів.

Згідно з державною статистикою, кількість українців, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах різко зросла з 4644 у 2008 р. до 34145 у 2015 р. Втім, бракує розуміння того, як потенціал цього людського капіталу використовується у Польщі, Чехії, Угорщині, Словаччині та Україні. Чи відповідають економічні тенденції і міграційна та трудова політика всіх 5 країн мотиваціям та планам майбутніх молодих професіоналів? Скільки з них планує осісти в країні навчання, скільки - поїхати далі на захід, і скільки - повернутись до України? Брак відповідей зменшує шанси залучити потенціал молодих українців більш ефективно і передбачити майбутні наслідки цих тенденцій.

Головна мета проекту - з'ясувати, як Україна, Польща, Чехія, Угорщина та Словаччина могли б використати професійний та соціальний капітал українських студентів, які обрали навчання в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, більш ефективно. Тому партнери проекту спробують розкрити, наскільки відповідає міграційна, освітня та трудова політика (на національному рівні та на рівні ЄС) мотиваціям та планам українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах. Після цього партнери розроблять рішення щодо того, як професійний та соціальний капітал українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, міг би бути використаний більш ефективно для уникнення розтринькання талантів (brain waste).

В рамках процесу збору інформації ми проводимо інтерв'ю з представниками головних заінтересованих осіб (стейкхолдерів), які залучені до цього процесу. Організація ... була визначена як стейкхолдер з огляду на те, що ...

Ваша точка зору та знання будуть дуже цінними для нашого дослідження. Інтерв'ю буде використано тільки в цьому проекті і не буде опубліковано. Ми гарантуємо повну конфіденційність. Якщо ви не проти, я буду записувати це інтерв'ю. Інтерв'ю має

тривати близько 1-1,5 години. Чи ви маєте якісь питання або побажання, перш ніж ми почнемо?

Вступні питання	
Питання	Протягом минулих п'яти років, кількість українських студентів, які навчаються на програмах повного циклу в угорських університетах, зросла з 9620 до 33370. Це число становить понад половину від усіх іноземних студентів у Угорщині. Чи має значення цей процес для державних університетів у Угорщині? Чому? Чому ви потребуєте рекрутувати іноземних студентів і зокрема українських студентів?
Індикатори	• Важливість зростання потоку українських студентів для системи вищої освіти, і зокрема для державних університетів. • Як зростаюча кількість українських студентів впливає на державні університети. • Причини набирати іноземних і зокрема українських студентів.
Процеси приваблення людського капіталу	
Питання	Скільки українців навчається в університеті, який ви представляєте? Чи університет вдається до якихось заходів задля рекрутингу українських студентів? Чи є у вас спеціальні співробітники, які розробляють кампанію з просування освітніх програм університету за кордоном? До яких дій вони вдаються задля приваблення студентів з інших країн? Чи ви співпрацюєте з консульствами, фірмами, які рекламують освітні програми вашого університету за кордоном, іншими організаціями в цьому контексті? Чи використовує університет ці ж шляхи для приваблення вступників з інших країн? Чому?
Індикатори	• Дії, до яких вдається університет для рекрутингу іноземних і зокрема українських студентів (наприклад, створено спеціальну веб-сторінку на офіційному сайті університету, співпраця з консульствами, фірмами, що рекламують освітні програми вашого університету за кордоном тощо). • Перелік методів, які університет використовує для приваблення українських студентів і відмінності порівняно з методами, що використовуються для інших іноземців.

Процеси відбору людського капіталу	
Питання	Чи могли б ви описати процес вступу для іноземців і зокрема для українців? Чи беруть участь українські вступники в загальному конкурсі? Яким чином? Якими є вступні вимоги до іноземців, зокрема до українців? Якими є вимоги відбору для іноземців і зокрема для українців порівняно з угорцями? Якщо вони відрізняються, то чому? Чи відрізняється плата за навчання для українців та інших іноземців? Якщо так, наскільки відрізняється і чому?
Індикатори	• Особливості процесу вступу для іноземців і зокрема для українців. • Умови вступу до університету (вступні вимоги, критерії відбору, плата за навчання) для іноземних і зокрема для українських студентів. • Причина встановлення різних умов вступу для українських та інших іноземних студентів.
Процеси формування людського капіталу	
Питання	Чи є окрема навчальна програма для іноземних, зокрема українських, студентів, яка відрізняється від загальної навчальної програми? Якщо так, чому її було створено? Чи є в українських студентів труднощі з мовою навчання? Чи вдається університет до заходів для вирішення цієї проблеми? Чи допомагає університет студентів в процесі здобуття стипендії? Яким чином? Як українські студенти виконують вимоги курсів? Які їхні успіхи порівняно з угорськими та іншими іноземними студентами? Як вони відвідують заняття? Якщо в них є проблеми з відвідуванням занять, як ви думаєте, чому? Чи працюють вони паралельно з навчанням? Чому? Як гадаєте, чи можливо для іноземного студента працювати під час навчання і отримувати хороші оцінки? Чи інтегровані українські студенти в спільноту угорських студентів? Якщо ні, то чому? Як ви думаєте, чи можуть українські студенти увійти на угорський ринок праці після випуску відповідно до їхніх кваліфікацій? Чи вони настільки ж конкурентоздатні, як і угорці або інші іноземці? Якщо ні, то чому?
Індикатори	• Основні особливості освітнього процесу для іноземних і зокрема українських студентів. • Узагальнений портрет українського студента (академічні успіхи, відвідування занять, знання мови (угорської та мови навчання), рівень

	інтеграції в студентську спільноту тощо) порівняно з іншими студентами. • Труднощі, з якими українські студенти могли стикатись під час навчання і заходи, до яких вдався університет, щоб їх мінімізувати. • Можливість працювати під час навчання в контексті академічної успішності для іноземних і зокрема українських студентів. • Конкурентоздатність українських випускників на ринку праці (погляд стейкхолдера).
Стратегічні погляди	
Питання	Чи є в університета стратегічне бачення щодо залучення іноземних і зокрема українських студентів у майбутньому? Яке стратегічне бачення? Чи планує університет збільшувати кількість іноземних і зокрема українських студентів? Які причини змушують державні університети рекрутувати студентів з України? Як вони виграють, рекрутуючи студентів з України? Чи існують виклики, пов'язані зі зростанням кількості українців у державних університетах? Які виклики?
Індикатори	• Стратегічне бачення та причини стейкхолдера щодо залучення іноземних і зокрема українських студентів у майбутньому. • Можливості, пов'язані з іноземними і зокрема українськими студентами в державних університетах. • Виклики, пов'язані з іноземними і зокрема українськими студентами в державних університетах.
Регулювання	
Питання	Чи існують регулювання у сферах освіти, міграції, ринку праці, які перешкоджають вашим зусиллям, спрямованим на рекрутинг іноземних і зокрема українських студентів? Які регулювання в цих сферах сприяють вашим зусиллям, спрямованим на рекрутинг іноземних і зокрема українських студентів? Чи надає Міністерство освіти підтримку державним університетам у їхніх зусиллях, спрямованих на інтернаціоналізацію? Яку саме підтримку?
Індикатори	• Регулювання у сферах освіти та міграції, які перешкоджають зусиллям державних університетів, спрямованим на рекрутинг іноземних і зокрема українських студентів.

	• Регулювання у сферах освіти та міграції, які сприяють зусиллям державних університетів, спрямованим на рекрутинг іноземних і зокрема українських студентів • Підтримка Міністерства освіти, науки, досліджень та спорту державним університетам у їхніх зусиллях, спрямованих на інтернаціоналізацію.
Зіставлення (mapping) стейкхолдерів (погляд інформанта)	
Питання	Тепер давайте обговоримо про ситуацію зростання кількості українських студентів у Угорщині в цілому, і про те, хто зацікавлений у зростанні цієї кількості, а хто - ні. 1. Як ви гадаєте, хто належить до релевантних стейкхолдерів, які мають стосунок до приваблення українських студентів у Угорщину? <i>Після того, як інформант назве стейкхолдерів, інтерв'юер перелічує інших можливих стейкхолдерів із такого переліку задля стимулювання думок інформанта: інші стейкхолдери у приватному та державному секторі, органи влади, суспільні рухи, політичні партії та інші політичні суб'єкти, університети, місцева влада, приватні промоушен-агенції, що працюють в Україні, профспілки, асоціації роботодавців, українські неурядові організації, міжнародні організації тощо. Хто є головними діячами в цій сфері?</i> 2. Якими є інтереси головних стейкхолдерів у цій сфері? 3. Як і в яких сферах вони комунікують і взаємодіють? Якими є особливості цих сфер? 4. Хто виграє від нинішнього стану справ? Що саме вони виграють? Хто програє від нинішнього стану справ? Що вони втрачають? Хто програє від змін у нинішньому стані справ? За яким умов це було б можливо? 5. Наскільки велике значення (формальне і неформальне) має кожен стейкхолдер, за шкалою від 1 до 4?
Індикатори	• Перелік стейкхолдерів за сферою їхніх інтересів (на погляд інформанта) та оцінка інформантом їхнього значення (на шкалі від 1 до 4). • Як стейкхолдери комунікують та просувають свій порядок денний. • Стейкхолдери, які виграють від нинішнього стану справ; що вони набувають.

	• Стейкхолдери, які програють від нинішнього стану справ; що вони втрачають. • Можливі зміни у нинішньому стані справ та умови змін.
Завершення	
Питання	<i>Інтерв'юєр швидко узагальнює основні коментарі, почуті під час інтерв'ю.</i> Які питання ми не поставили? Чи не могли б ви додати інші важливі речі, про які ми не спитали? Дякуємо вам за інтерв'ю!
Індикатори	• Інші коментарі інформанта.

Гайд

**для урядового чиновника, що відповідає за легалізацію перебування іноземців у
вашій країні (Офіс для іноземців, Міністерство внутрішніх справ та
адміністрування)**

Інструкція

Гайд розроблено для проведення інтерв'ю з ключовими інформантами, які представляють кожного стейкхолдера. Будь ласка, оберіть інформанта з найбільшим обсягом знань і досвіду стосовно питань, які мають бути обговорені відповідно до гайду. Якщо ключовий інформант не має компетенції в певних темах, ви повинні попросити порекомендувати вам іншого співробітника для інтерв'ю, який буде інформантом для певної теми.

Ви маєте говорити з інформантом наживо. Плануйте розмову таким чином, що на повне інтерв'ю піде принаймні 1-1,5 години персональної комунікації. Всі теми мають бути покриті детальними відповідями інформанта щодо кожного аспекту.

Питання, надані в цьому Гайді, покликані слугувати як рушії для подальших думок. Деякі питання представляють “збірку” питань і може бути потреба розділити їх перед використанням в інтерв'ю. Адаптуючи питання в процесі інтерв'ю, ви повинні слідувати індикаторам, які зазначено внизу кожного блоку питань. Визначені індикатори було розроблено відповідно до дослідницьких питань та гіпотези. Індикатори мають бути повністю покриті **специфічною, релевантною, вимірюваною та визначеною в часі** інформацією.

Після проведення інтерв'ю, підготуйте, будь ласка, факт-лист на базі аудіозапису з інформацією, отриманою від стейкхолдера. Факт-лист має бути написано англійською, використовуючи рамки гайду, з детальним покриттям усіх індикаторів, зазначених під питанням. Якщо під час інтерв'ю ви отримаєте іншу релевантну для дослідження інформацію, будь ласка, додайте її до факт-листа, дотримуючись його загальної логіки.

Проводячи інтерв'ю, будь ласка, дотримуйтесь таких визначень:

Іноземні студенти - негромадяни країни, у якій вони навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти.

Іноземні випускники - негромадяни країни, у якій вони випустились із закладу вищої освіти.

Українські студенти - громадяни України, які навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти вашої країни.

Українські випускники - громадяни України, які випустились із закладу вищої освіти вашої країни.

Інтерв'юєре, будь ласка, заповніть цю форму повністю

1. Дата інтерв'ю		4. Назва організації, назва відділу який представляє інформант	
2. Ім'я інформанта		5. Ім'я інтерв'юєра	
3. Посада		6. Повний час інтерв'ю	

Гайд

Вступ

Дякую за те, що погодились дати інтерв'ю.

Мене звати ... Я працюю на організацію ... Моя організація бере участь у дослідницькому проекті, присвяченому питанням перспектив людського капіталу з огляду на зростання кількості українців, які вступають і закінчують заклади вищої освіти в Польщі, Угорщині, Чехії та Словаччині.

Партнери проекту - Інститут державної справи (Варшава), CEDOS (Київ), Асоціація міжнародних справ (Прага), Центр вищої освіти ім. Єхуди Елкани Центральноєвропейського університету (Будапешт), Словацька асоціація зовнішньої політики (Братислава). Проект фінансують Міжнародний Вишеградський фонд та Королівство Нідерландів.

Згідно з державною статистикою, кількість українців, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах різко зросла з 4644 у 2008 р. до 34145 у 2015 р. Втім, бракує розуміння того, як потенціал цього людського капіталу використовується у Польщі, Чехії, Угорщині, Словаччині та Україні. Чи відповідають економічні тенденції і міграційна та трудова політика всіх 5 країн мотиваціям та планам майбутніх молодих професіоналів? Скільки з них планує осісти в країні навчання, скільки - поїхати далі на захід, і скільки - повернутись до України? Брак відповідей зменшує шанси залучити потенціал молодих українців більш ефективно і передбачити майбутні наслідки цих тенденцій.

Головна мета проекту - з'ясувати, як Україна, Польща, Чехія, Угорщина та Словаччина могли б використати професійний та соціальний капітал українських студентів, які обрали навчання в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, більш ефективно. Тому партнери проекту спробують розкрити, наскільки відповідає міграційна, освітня та трудова політика (на національному рівні та на рівні ЄС) мотиваціям та планам українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах. Після цього партнери розроблять рішення щодо того, як професійний та соціальний капітал українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, міг би бути використаний більш ефективно для уникнення розтринькання талантів (brain waste).

В рамках процесу збору інформації ми проводимо інтерв'ю з представниками головних заінтересованих осіб (стейкхолдерів), які залучені до цього процесу. Організація ... була визначена як стейкхолдер з огляду на те, що ...

Ваша точка зору та знання будуть дуже цінними для нашого дослідження. Інтерв'ю буде використано тільки в цьому проекті і не буде опубліковано. Ми гарантуємо повну конфіденційність. Якщо ви не проти, я буду записувати це інтерв'ю. Інтерв'ю має

тривати близько 1-1,5 години. Чи ви маєте якісь питання або побажання, перш ніж ми почнемо?

Вступні питання	
Питання	Протягом минулих п'яти років, кількість українських студентів, які навчаються на програмах повного циклу в угорських університетах, зросла з 9620 до 33370. Це число становить понад половину від усіх іноземних студентів у Угорщині. Як ви вважаєте, якими є причини цього суттєвого зростання? Чи змінилась міграційна політика країни у зв'язку з цим процесом? Чи стало простіше для українців, які навчаються в закладах вищої освіти, легалізувати своє перебування в країні? Чи змінилися умови перебування в країні? Чи міграційна політика, пов'язана з цим процесом, змінилась в останні роки? Що вплинуло на ці зміни? Чи бачите ви потенційне зростання значущості цього процесу в майбутньому?
Індикатори	• Значущість зростання притоку українських студентів для міграційної ситуації в країні. • Зміни в міграційній політиці, пов'язані зі зростанням кількості українців, що навчаються в країні. • Стимули, які спонукали стейкхолдера змінити міграційну політику.
Роль українських студентів у міграційній ситуації	
Питання	Чи існує у вашій країні середньотермінова або довготермінова міграційна стратегія? Якими є ваші плани щодо регулювання імміграції окремих груп мігрантів (наприклад, більше чи менше міграції; з навичками чи без навичок; тимчасова чи постійна)? Як українські студенти та випускники відповідають чи могли б відповідати цим міграційним планам? Які ваші досягнення на сьогодні відповідно до поставлених цілей?
Індикатори	• Як іноземні та зокрема українські студенти чи випускники відповідають цілям міграційної стратегії (планам міграційних регулювань). • Проміжні цілі та досягнення стосовно іноземних та зокрема українських студентів, які навчаються та випускаються у вашій країні.
Перспектива людського капіталу (міграційні заходи, які сприяють тому, щоб мігранти	

з навичками залишались у країні)	
Питання	Чи існують спрощені процедури легалізації та/або полегшення умов перебування для іноземців та зокрема українців (наприклад, права, надані статусом українця угорського походження)? Будь ласка, дайте їм оцінку. Як відрізняються права українських студентів та права угорських студентів з точки зору доступу до ринку праці та соціального захисту? Чи бачите ви потребу сприяти доступу українських студентів до ринку праці та соціального захисту? Як умови перебування після випуску впливають на імовірність знайти хорошу роботу (яка б відповідала отриманій кваліфікації, на повний робочий день, із такою ж зарплатою, яку отримують угорці, тощо) для українського випускника? Чи бачите ви якісь виклики, пов'язані з часом на пошук роботи після випуску, для іноземців? Які виклики? Чому?
Індикатори	• Оцінка поточних способів легалізації перебування студентів та випускників (та їхніх членів родин). • Будь-які особливі регулювання для українських студентів (етнічне походження, швидка процедура легалізації перебування тощо) та їх оцінка. • Будь-які обмеження доступу до ринку праці та соціального захисту порівняно з місцевими громадянами та оцінка цих обмежень.
Узгодженість політик у сферах освіти, міграції та ринку праці	
Питання	Чи впливає освітня політика стосовно іноземців на міграційну ситуацію в Угорщині? Чи впливає політика ринку праці стосовно іноземців на міграційну ситуацію в Угорщині? Як? Чи має освітня або трудова політика значущий вплив на кількість іноземних студентів у Угорщині? Будь ласка, поясніть, як ці політики впливають на кількість українських студентів у Угорщині. Як ви вважаєте, чи ситуація в Україні впливає на кількість студентів, які навчаються в Угорщині? Як? Як ви вважаєте, чи матимуть ці політики більш значущий вплив на кількість українських студентів та випускників у Угорщині через 5 або 10 років? Якби ви могли змінити якісь регулювання, які б ви обрали?
Індикатори	• Як освітня політика щодо українських випускників впливає на міграційну ситуацію в країні.

	• Як потреби ринку праці відповідають освітній політиці, спрямованій на українських студентів, у контексті міграційної ситуації. • Вплив внутрішньої політики на кількість українських студентів у Угорщині та її довготермінова значущість. • Вплив зовнішньої політики на кількість українських студентів у Угорщині та її довготермінова значущість. • Причини для координації зусиль у сферах політики освіти, міграції та ринку праці, спрямованих на іноземних і зокрема українських студентів та випускників.
--	---

Стратегії на майбутнє

Питання	Будь ласка, опишіть головні виклики та можливості у сфері міграції, які можуть виникнути в Угорщині у найближчі 5 років. Як ви думаєте, що можна зробити, щоб подолати ці виклики? Як ви думаєте, подальша міграція українських студентів допоможе подолати ці виклики чи ускладнить їх? Як? Як ви гадаєте, чи політика у сферах освіти та ринку праці має значущий вплив на міграційну ситуацію та міграційну політику в країні? Як ви думаєте, чи матиме політика у цих сферах більш значущий вплив на міграційну ситуацію та міграційну політику через 5-10 років? Якби ви могли змінити якісь регулювання, які б ви обрали? Чи вже почався у Угорщині процес адаптації національного законодавства до нової директиви ЄС про умови в'їзду та проживання громадян третіх країн для потреб досліджень, навчання та набуття навичок? Будь ласка, опишіть, які регулювання і яким чином зміняться.
Індикатори	• Головні виклики та можливості у міграційній сфері у найближчі 5 років. • Роль політики у сфері освіти та ринку праці у подоланні цих викликів у міграційній сфері. • Плани змін у міграційній політиці щодо українців у майбутньому.

Зіставлення (mapping) стейкхолдерів (погляд інформанта)

Питання	Тепер давайте обговоримо про ситуацію зростання кількості українських студентів у Угорщині в цілому, і про те, хто зацікавлений у зростанні цієї кількості, а хто - ні. 1. Як ви гадаєте, хто належить до релевантних стейкхолдерів, які мають стосунок до приваблення українських студентів у Угорщину? Після
---------	---

	<i>того, як інформант назве стейкхолдерів, інтерв'юєр перелічує інших можливих стейкхолдерів із такого переліку задля стимулювання думок інформанта: інші стейкхолдери у приватному та державному секторі, органи влади, суспільні рухи, політичні партії та інші політичні суб'єкти, університети, місцева влада, приватні промислен-агенції, що працюють в Україні, профспілки, асоціації роботодавців, українські неурядові організації, міжнародні організації тощо. Хто є головними діячами в цій сфері?</i> 2. Якими є інтереси головних стейкхолдерів у цій сфері? 3. Як і в яких сферах вони комунікують і взаємодіють? Якими є особливості цих сфер? 4. Хто виграє від нинішнього стану справ? Що саме вони виграють? Хто програє від нинішнього стану справ? Що вони втрачають? Хто програє від змін у нинішньому стані справ? За яким умов це було б можливо? 5. Наскільки велике значення (формальне і неформальне) має кожен стейкхолдер, за шкалою від 1 до 4?
Індикатори	● Перелік стейкхолдерів за сферою їхніх інтересів (на погляд інформанта) та оцінка інформантом їхнього значення (на шкалі від 1 до 4). ● Як стейкхолдери комунікують та просувають свій порядок денний. ● Стейкхолдери, які виграють від нинішнього стану справ; що вони набувають. ● Стейкхолдери, які програють від нинішнього стану справ; що вони втрачають. ● Можливі зміни у нинішньому стані справ та умови змін.
Завершення	
Питання	<i>Інтерв'юєр швидко узагальнює основні коментарі, почуті під час інтерв'ю.</i> Які питання ми не поставили? Чи не могли б ви додати інші важливі речі, про які ми не спитали? Дякуємо вам за інтерв'ю!
Індикатори	● Інші коментарі інформанта.

--	--

Угорщина

Гайд

**для урядового чиновника, що відповідає за просування вищої освіти вашої країни
за кордоном (Міністерство науки та вищої освіти Угорщини)**

Інструкція

Гайд розроблено для проведення інтерв'ю з ключовими інформантами, які представляють кожного стейкхолдера. Будь ласка, оберіть інформанта з найбільшим обсягом знань і досвіду стосовно питань, які мають бути обговорені відповідно до гайду. Якщо ключовий інформант не має компетенції в певних темах, ви повинні попросити порекомендувати вам іншого співробітника для інтерв'ю, який буде інформантом для певної теми.

Ви маєте говорити з інформантом наживо. Плануйте розмову таким чином, що на повне інтерв'ю піде принаймні 1-1,5 години персональної комунікації. Всі теми мають бути покриті детальними відповідями інформанта щодо кожного аспекту.

Питання, надані в цьому Гайді, покликані слугувати як рушії для подальших думок. Деякі питання представляють “збірку” питань і може бути потреба розділити їх перед використанням в інтерв'ю. Адаптуючи питання в процесі інтерв'ю, ви повинні слідувати індикаторам, які зазначено внизу кожного блоку питань. Визначені індикатори було розроблено відповідно до дослідницьких питань та гіпотези. Індикатори мають бути повністю покриті **специфічною, релевантною, вимірюваною та визначеною в часі** інформацією.

Після проведення інтерв'ю, підготуйте, будь ласка, факт-лист на базі аудіозапису з інформацією, отриманою від стейкхолдера. Факт-лист має бути написано англійською, використовуючи рамки гайду, з детальним покриттям усіх індикаторів, зазначених під питанням. Якщо під час інтерв'ю ви отримаєте іншу релевантну для дослідження інформацію, будь ласка, додайте її до факт-листа, дотримуючись його загальної логіки.

Проводячи інтерв'ю, будь ласка, дотримуйтесь таких визначень:

Іноземні студенти - негромадяни країни, у якій вони навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти.

Іноземні випускники - негромадяни країни, у якій вони випустились із закладу вищої освіти.

Українські студенти - громадяни України, які навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти вашої країни.

Українські випускники - громадяни України, які випустились із закладу вищої освіти вашої країни.

Інтерв'юєре, будь ласка, заповніть цю форму повністю

1. Дата інтерв'ю		4. Назва організації, назва відділу який представляє інформант	
2. Ім'я інформанта		5. Ім'я інтерв'юєра	
3. Посада		6. Повний час інтерв'ю	

Гайд

Вступ

Дякую за те, що погодились дати інтерв'ю.

Мене звати ... Я працюю на організацію ... Моя організація бере участь у дослідницькому проекті, присвяченому питанням перспектив людського капіталу з огляду на зростання кількості українців, які вступають і закінчують заклади вищої освіти в Польщі, Угорщині, Чехії та Словаччині.

Партнери проекту - Інститут державної справи (Варшава), CEDOS (Київ), Асоціація міжнародних справ (Прага), Центр вищої освіти ім. Єхуди Елкани Центральноєвропейського університету (Будапешт), Словацька асоціація зовнішньої політики (Братислава). Проект фінансують Міжнародний Вишеградський фонд та Королівство Нідерландів.

Згідно з державною статистикою, кількість українців, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах різко зросла з 4644 у 2008 р. до 34145 у 2015 р. Втім, бракує розуміння того, як потенціал цього людського капіталу використовується у Польщі, Чехії, Угорщині, Словаччині та Україні. Чи відповідають економічні тенденції і міграційна та трудова політика всіх 5 країн мотиваціям та планам майбутніх молодих професіоналів? Скільки з них планує осісти в країні навчання, скільки - поїхати далі на захід, і скільки - повернутись до України? Брак відповідей зменшує шанси залучити потенціал молодих українців більш ефективно і передбачити майбутні наслідки цих тенденцій.

Головна мета проекту - з'ясувати, як Україна, Польща, Чехія, Угорщина та Словаччина могли б використати професійний та соціальний капітал українських студентів, які обрали навчання в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, більш ефективно. Тому партнери проекту спробують розкрити, наскільки відповідає міграційна, освітня та трудова політика (на національному рівні та на рівні ЄС) мотиваціям та планам українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах. Після цього партнери розроблять рішення щодо того, як професійний та соціальний капітал українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, міг би бути використаний більш ефективно для уникнення розтринькання талантів (brain waste).

В рамках процесу збору інформації ми проводимо інтерв'ю з представниками головних заінтересованих осіб (стейкхолдерів), які залучені до цього процесу. Організація ... була визначена як стейкхолдер з огляду на те, що ...

Ваша точка зору та знання будуть дуже цінними для нашого дослідження. Інтерв'ю буде використано тільки в цьому проекті і не буде опубліковано. Ми гарантуємо повну конфіденційність. Якщо ви не проти, я буду записувати це інтерв'ю. Інтерв'ю має

тривати близько 1-1,5 години. Чи ви маєте якісь питання або побажання, перш ніж ми почнемо?

Вступні питання	
Питання	Протягом минулих п'яти років, кількість українських студентів, які навчаються на програмах повного циклу в угорських університетах, зросла з 9620 до 33370. Це число становить понад половину від усіх іноземних студентів у Угорщині. Чи ви вважаєте цей процес результатом успішної промоушен-кампанії, проведеної вашою структурою? Яке значення має зростання кількості українських студентів для системи вищої освіти у Угорщині? Чому?
Індикатори	● Зв'язок між політикою інтернаціоналізації та, зокрема, поточною кампанією з просування вищої освіти, та кількістю українських студентів в угорських університетах. ● Значущість зростання притоку українських студентів для системи вищої освіти.
Просування вищої освіти за кордоном і зокрема в Україні	
Питання	Чи можете ви описати нинішню кампанію з просування вищої освіти, яку проводить Міністерство для рекрутингу іноземних студентів? Якими є цілі цієї кампанії? Які проміжні цілі ви собі поставили, які досягнення ви уже маєте і чого ви очікуєте досягти відповідно до цих цілей у середньотерміновій перспективі? Чи надає Міністерство підтримку університетам (державним і приватним) у їхніх діях, спрямованих на інтернаціоналізацію? Яку саме підтримку? Які аудиторії ви розглядаєте як ваші основні цільові групи (з яких країн, якого віку, рівня попередньої освіти тощо)? Будь ласка, опишіть узагальнений портрет ідеального іноземного студента, якого ви б хотіли привабити? До якої міри українські студенти відповідають цим характеристикам? Як ви гадаєте, що в угорській вищій освіті приваблює українських студентів найбільше? Чи існують якісь виклики, пов'язані з рекрутингом українських студентів? Як методи ви використовуєте для приваблення іноземних та зокрема українських студентів? Чи співрацює Міністерство з організаціями, які рекламують угорську вищу освіту за кордоном? Як? Чи потребують такі організації спеціальної ліцензії і чи підлягають вони більш суворому регулюванню, ніж типова організація, що працює на внутрішньому ринку?

	Чи співпрацює Міністерство у цій сфері з консульствами (наприклад, кампанія просування через консульства для українців угорського походження)? Чи допомагає Міністерство студентам у подальших кроках вступу (вибір університету, збір документів, відкриття візи, зустріч в аеропорту)? Чи допомагає Міністерство у заходах з інтеграції студентів (мовні курси, вступ до життя в Угорщині)?
Індикатори	• Довготермінові та проміжні цілі кампанії з просування вищої освіти за кордоном та головні з її останніх досягнень. • Підтримка, яку Міністерство науки та вищої освіти Угорщини надає державним університетам у їхніх зусиллях з інтернаціоналізації. • Причини рекрутувати іноземних і зокрема українських студентів. • Цільові аудиторії (за країною, віком, попередньою освітою тощо). • Портрет ідеального іноземного студента. • Відповідність між портретом ідеального іноземного студента та узагальненим портретом українського студента. • Методи приваблення і рекрутингу іноземних і зокрема українських студентів. • Допомога у подальших кроках вступу. • Допомога у заходах з інтеграції студентів.
Приваблення та рекрутинг українських студентів	
Питання	Чи проводите ви окрему кампанію для рекрутингу українських студентів? Будь ласка, опишіть особливості цієї кампанії. Які методи ви використовуєте? Чи включає кампанія співпрацю з рекламними фірмами? Чи передбачає кампанія участь університетів як дійових осіб? Які інші дійові особи включає ця кампанія задля успіху? Чому? Чи могли б ви описати узагальнений портрет українського студента, якого ви рекрутуєте? Як ви гадаєте, що в угорській вищій освіті приваблює українських студентів найбільше? Чи існують якісь виклики, пов'язані з рекрутингом українських студентів?
Індикатори	• Причини рекрутувати українських студентів. • Особливості кампанії з просування в Україні порівняно з іншими країнами. • Узагальнений портрет українського студента порівняно зі студентами з інших країн.

	• Виклики, пов'язані з рекрутингом українських студентів.
Узгодженість політик у сферах освіти, міграції та ринку праці	
Питання	Чи впливають міграційні регулювання на ваші зусилля з просування угорської вищої освіти за кордоном? Як? Чи впливають регулювання на ринку праці на вашу діяльність із просування угорської вищої освіти за кордоном? Як? Як ви вважаєте, чи може ваша діяльність впливати на ситуацію з міграцією та ситуацію з ринком праці у середній та тривалій перспективі? Як? Як ви вважаєте, чи вплинула ситуація в Україні на кількість студентів, які навчаються в Угорщині? Як? Як ви вважаєте, чи матиме ситуація та державна політика в Угорщині та Україні більш значущий вплив на кількість українських студентів та випускників у Угорщині через 5-10 років?
Індикатори	• Як міграційні регулювання відповідають зусиллям Міністерства з рекрутингу іноземних і зокрема українських студентів. • Будь-який вплив потреб ринку праці та особливих регулювань у трудовій політиці на кампанію з просування угорської вищої освіти, зокрема в Україні. • Вплив або потенційний вплив кампанії з просування вищої освіти, спрямованої на українців, на міграційну ситуацію та ринок праці в країні. • Вплив інших внутрішніх політик на кампанію з просування вищої освіти, спрямовану на українців. • Вплив зовнішніх чинників на кількість українських студентів у Угорщині та їхню довготермінову значущість. • Причини для координації зусиль з міграційної, освітньої та трудової політики, спрямованої на іноземних і зокрема українських студентів та випускників.
Стратегії на майбутнє	
Питання	Які ваші плани щодо просування угорської вищої освіти за кордоном у найближчі 5 років? Які виклики та можливості пов'язані з просуванням угорської вищої освіти за кордоном та зокрема в Україні ви вбачаєте в наступні 5 років? Чи може міграційна політика допомогти подолати ці виклики? Чи може політика у сфері ринку праці вплинути на ці виклики? Чи існують плани запровадити зміни до кампанії з просування угорської вищої освіти за кордоном, які можуть вплинути на українських студентів у

	найближчі 5 років?
Індикатори	• Головні виклики та можливості у сфері просування угорської вищої освіти за кордоном і зокрема в Україні в найближчі 5 років. • Плани змін до кампанії з просування угорської вищої освіти за кордоном, зокрема в Україні, на найближчі 5 років.
Зіставлення (mapping) стейкхолдерів (погляд інформанта)	
Питання	Тепер давайте обговоримо про ситуацію зростання кількості українських студентів у Угорщині в цілому, і про те, хто зацікавлений у зростанні цієї кількості, а хто - ні. 1. Як ви гадаєте, хто належить до релевантних стейкхолдерів, які мають стосунок до приваблення українських студентів у Угорщину? Після того, як інформант назве стейкхолдерів, інтерв'юер перелічує інших можливих стейкхолдерів із такого переліку задля стимулювання думок інформанта: інші стейкхолдери у приватному та державному секторі, органи влади, суспільні рухи, політичні партії та інші політичні суб'єкти, університети, місцева влада, приватні промоушен-агенції, що працюють в Україні, профспілки, асоціації роботодавців, українські неурядові організації, міжнародні організації тощо. Хто є головними діячами в цій сфері? 2. Якими є інтереси головних стейкхолдерів у цій сфері? 3. Як і в яких сферах вони комунікують і взаємодіють? Якими є особливості цих сфер? 4. Хто виграє від нинішнього стану справ? Що саме вони виграють? Хто програє від нинішнього стану справ? Що вони втрачають? Хто програє від змін у нинішньому стані справ? За яким умов це було б можливо? 5. Наскільки велике значення (формальне і неформальне) має кожен стейкхолдер, за шкалою від 1 до 4?
Індикатори	• Перелік стейкхолдерів за сферою їхніх інтересів (на погляд інформанта) та оцінка інформантом їхнього значення (на шкалі від 1 до 4). • Як стейкхолдери комунікують та просувають свій порядок денний. • Стейкхолдери, які виграють від нинішнього стану справ; що вони набувають.

	• Стейкхолдери, які програють від нинішнього стану справ; що вони втрачають. • Можливі зміни у нинішньому стані справ та умови змін.
Завершення	
Питання	<i>Інтерв'юєр швидко узагальнює основні коментарі, почуті під час інтерв'ю.</i> Які питання ми не поставили? Чи не могли б ви додати інші важливі речі, про які ми не спитали? Дякуємо вам за інтерв'ю!
Індикатори	• Інші коментарі інформанта.

Гайд

**для представника уряду, обізнаного з політикою у сфері ринку праці та
працевлаштування мігрантів у вашій країні на стратегічному рівні (Міністерство
сім'ї, праці та соціальної політики Угорщини)**

Інструкція

Гайд розроблено для проведення інтерв'ю з ключовими інформантами, які представляють кожного стейкхолдера. Будь ласка, оберіть інформанта з найбільшим обсягом знань і досвіду стосовно питань, які мають бути обговорені відповідно до гайду. Якщо ключовий інформант не має компетенції в певних темах, ви повинні попросити порекомендувати вам іншого співробітника для інтерв'ю, який буде інформантом для певної теми.

Ви маєте говорити з інформантом наживо. Плануйте розмову таким чином, що на повне інтерв'ю піде принаймні 1-1,5 години персональної комунікації. Всі теми мають бути покриті детальними відповідями інформанта щодо кожного аспекту.

Питання, надані в цьому Гайді, покликані слугувати як рушії для подальших думок. Деякі питання представляють “збірку” питань і може бути потреба розділити їх перед використанням в інтерв'ю. Адаптуючи питання в процесі інтерв'ю, ви повинні слідувати індикаторам, які зазначено внизу кожного блоку питань. Визначені індикатори було розроблено відповідно до дослідницьких питань та гіпотези. Індикатори мають бути повністю покриті **специфічною, релевантною, вимірюваною та визначеною в часі** інформацією.

Після проведення інтерв'ю, підготуйте, будь ласка, факт-лист на базі аудіозапису з інформацією, отриманою від стейкхолдера. Факт-лист має бути написано англійською, використовуючи рамки гайду, з детальним покриттям усіх індикаторів, зазначених під питанням. Якщо під час інтерв'ю ви отримаєте іншу релевантну для дослідження інформацію, будь ласка, додайте її до факт-листа, дотримуючись його загальної логіки.

Проводячи інтерв'ю, будь ласка, дотримуйтесь таких визначень:

Іноземні студенти - негромадяни країни, у якій вони навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти.

Іноземні випускники - негромадяни країни, у якій вони випустились із закладу вищої освіти.

Українські студенти - громадяни України, які навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти вашої країни.

Українські випускники - громадяни України, які випустились із закладу вищої освіти вашої країни.

Інтерв'юере, будь ласка, заповніть цю форму повністю

1. Дата інтерв'ю		4. Назва організації, назва відділу який представляє інформант	
2. Ім'я інформанта		5. Ім'я інтерв'юера	
3. Посада		6. Повний час інтерв'ю	

Гайд

Вступ

Дякую за те, що погодились дати інтерв'ю.

Мене звати ... Я працюю на організацію ... Моя організація бере участь у дослідницькому проекті, присвяченому питанням перспектив людського капіталу з огляду на зростання кількості українців, які вступають і закінчують заклади вищої освіти в Польщі, Угорщині, Чехії та Словаччині.

Партнери проекту - Інститут державної справи (Варшава), CEDOS (Київ), Асоціація міжнародних справ (Прага), Центр вищої освіти ім. Єхуди Елкани Центральноєвропейського університету (Будапешт), Словацька асоціація зовнішньої політики (Братислава). Проект фінансують Міжнародний Вишеградський фонд та Королівство Нідерландів.

Згідно з державною статистикою, кількість українців, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах різко зросла з 4644 у 2008 р. до 34145 у 2015 р. Втім, бракує розуміння того, як потенціал цього людського капіталу використовується у Польщі, Чехії, Угорщині, Словаччині та Україні. Чи відповідають економічні тенденції і міграційна та трудова політика всіх 5 країн мотиваціям та планам майбутніх молодих професіоналів? Скільки з них планує осісти в країні навчання, скільки - поїхати далі на захід, і скільки - повернутись до України? Брак відповідей зменшує шанси залучити потенціал молодих українців більш ефективно і передбачити майбутні наслідки цих тенденцій.

Головна мета проекту - з'ясувати, як Україна, Польща, Чехія, Угорщина та Словаччина могли б використати професійний та соціальний капітал українських студентів, які обрали навчання в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, більш ефективно. Тому партнери проекту спробують розкрити, наскільки відповідає міграційна, освітня та трудова політика (на національному рівні та на рівні ЄС) мотиваціям та планам українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах. Після цього партнери розроблять рішення щодо того, як професійний та соціальний капітал українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, міг би бути використаний більш ефективно для уникнення розтринькання талантів (brain waste).

В рамках процесу збору інформації ми проводимо інтерв'ю з представниками головних заінтересованих осіб (стейкхолдерів), які залучені до цього процесу. Організація ... була визначена як стейкхолдер з огляду на те, що ...

Ваша точка зору та знання будуть дуже цінними для нашого дослідження. Інтерв'ю буде використано тільки в цьому проекті і не буде опубліковано. Ми гарантуємо повну конфіденційність. Якщо ви не проти, я буду записувати це інтерв'ю. Інтерв'ю має

тривати близько 1-1,5 години. Чи ви маєте якісь питання або побажання, перш ніж ми почнемо?

Вступні питання	
Питання	Протягом минулих п'яти років, кількість українських студентів, які навчаються на програмах повного циклу в угорських університетах, зросла з 9620 до 33370. Це число становить понад половину від усіх іноземних студентів у Угорщині. Чи вплинула ця ситуація на ринок праці в Угорщині? Чи були запроваджені нові регулювання у сфері трудової політики у зв'язку з цими змінами? Чому виникла потреба в таких нових регулюваннях? Які політики може бути запроваджено для кращого використання людського капіталу українських студентів?
Індикатори	• Значущість зростання притоку українських студентів для ринку праці. • Політики, спрямовані на краще використання людського капіталу українських студентів та випускників на ринку праці. • Причини для запровадження цих політик.
Перспектива людського капіталу (політика, спрямована на краще використання людського капіталу українських випускників)	
Питання	Як би ви описали позицію іноземних і зокрема українських випускників на ринку праці порівняно з місцевими випускниками (з точки зору зарплати, імовірності знайти роботу, якості роботи)? Чи могли б ви описати образ українського випускника чи студента (якщо можливо) на ринку праці? Чи існують політики, які сприяють переходу від університету до ринку праці (зокрема для українських випускників)? Чи є політики, спрямовані на полегшення можливої дискримінації іноземних і зокрема українських випускників на угорському ринку праці? Чи існують якісь активні політики для неугорських випускників і студентів (податкові пільги, особливі послуги від державної служби зайнятості, заходи з інтеграції на ринку праці тощо)? Чи існують якісь аналогічні пасивні політики (наприклад, чи можуть випускники отримувати виплати по безробіттю після закінчення університету)? Чи достатньо цих політик для успішної інтеграції нещодавніх українських випускників на ринку праці Угорщини? Чи є плани щодо змін у трудовій політиці, спрямованій на громадян третіх країн, зокрема українців, у майбутньому? Чи є плани щодо змін у трудовій політиці, спрямованій на українську молодь та зокрема українських студентів і випускників, у майбутньому?

Індикатори	• Узагальнений портрет українського студента і випускника на ринку праці. • Політики, які сприяють переходу до ринку праці для випускників. • Політики, які перешкоджають дискримінації на ринку праці. • Активні та пасивні політики на ринку праці. • Плани щодо змін у трудовій політиці стосовно молоді та іноземців, зокрема українців.
Перспектива людського капіталу (відповідність ринку праці)	
Питання	Чи існує середньотерміновий або довготерміновий прогноз ситуації на ринку праці вашої країни? Які професії будуть дефіцитними у майбутньому? Як українські випускники відповідають або потенційно могли б відповідати потребам ринку праці? Чи відповідають навички та кількість випускників, зокрема українських, потребам роботодавців? Для яких професій не вистачає працівників? Чи впливають українські студенти та випускники угорських університетів на цю нестачу? Як ви вважаєте, що можна зробити для кращої відповідності попиту і пропозиції на ринку праці? Чи існують перешкоди для працевлаштування українських студентів та випускників, яке могло б заповнити дефіцит робочої сили в деяких професіях?
Індикатори	• Список дефіцитних професій. • Як українці відповідають майбутнім потребам ринку праці. • Як добре узгоджуються попит і пропозиція на ринку праці. • Чи існує невідповідність між попитом і пропозицією освіченої робочої сили і як українські студенти та випускники потенційно можуть вплинути на цю невідповідність. • Перелік перешкод для працевлаштування українських студентів і випускників.
Узгодженість трудової, освітньої та міграційної політики	
Питання	Чи впливають міграційні регулювання на ринок праці в Угорщині? Чи впливає освітня політика щодо іноземців на ринок праці в Угорщині? Як? Чи великий вплив мають міграційна та освітня політика на ринок праці в Угорщині? Як ви вважаєте, чи впливає ситуація в Україні на кількість студентів, що навчаються в Угорщині? Як? Як ви вважаєте, чи внутрішня політика та зовнішній контекст матимуть більший вплив на ринок праці через 5-10 років? Якби ви могли, які регулювання ви б змінили?

Індикатори	• Як міграційна політика стосовно українських студентів відповідає трудовій політиці. • Як освітня політика стосовно українських студентів відповідає потребам роботодавців. • Вплив зовнішніх чинників на кількість українських студентів у Угорщині та їхню довготермінову значущість. • Причини для координації зусиль з міграційної, трудової та освітньої політики щодо іноземних і зокрема українських студентів та випускників.
Стратегії на майбутнє	
Питання	Будь ласка, опишіть головні виклики та можливості на ринку праці Угорщини в наступні 5 років? Як ви вважаєте, що можна зробити для подолання цих викликів? Чи може міграція допомогти подолати ці виклики? Чи може міграція студентів якимось вплинути на ці виклики? Чи існують плани із внесення змін до трудової політики, які можуть потенційно вплинути на іноземних та зокрема українських студентів у наступні 5 років?
Індикатори	• Головні виклики та можливості на ринку праці у наступні 5 років. • Роль академічної міграції у подоланні головних викликів на ринку праці в майбутньому. • Плани змін у трудовій політиці, які можуть вплинути на українських студентів та випускників у наступні 5 років.
Зіставлення (mapping) стейкхолдерів (погляд інформанта)	
Питання	Тепер давайте обговоримо про ситуацію зростання кількості українських студентів у Угорщині в цілому, і про те, хто зацікавлений у зростанні цієї кількості, а хто - ні. 1. Як ви гадаєте, хто належить до релевантних стейкхолдерів, які мають стосунок до приваблення українських студентів у Угорщину? Після того, як інформант назве стейкхолдерів, інтерв'юер перелічує інших можливих стейкхолдерів із такого переліку задля стимулювання думок інформанта: інші стейкхолдери у приватному та державному секторі, органи влади, суспільні рухи, політичні партії та інші політичні суб'єкти, університети, місцева влада, приватні промоушен-агенції, що працюють в Україні, профспілки, асоціації

	<i>роботодавців, українські неурядові організації, міжнародні організації тощо. Хто є головними діячами в цій сфері?</i> 2. Якими є інтереси головних стейкхолдерів у цій сфері? 3. Як і в яких сферах вони комунікують і взаємодіють? Якими є особливості цих сфер? 4. Хто виграє від нинішнього стану справ? Що саме вони виграють? Хто програє від нинішнього стану справ? Що вони втрачають? Хто програє від змін у нинішньому стані справ? За яким умов це було б можливо? 5. Наскільки велике значення (формальне і неформальне) має кожен стейкхолдер, за шкалою від 1 до 4?
Індикатори	● Перелік стейкхолдерів за сферою їхніх інтересів (на погляд інформанта) та оцінка інформантом їхнього значення (на шкалі від 1 до 4). ● Як стейкхолдери комунікують та просувають свій порядок денний. ● Стейкхолдери, які виграють від нинішнього стану справ; що вони набувають. ● Стейкхолдери, які програють від нинішнього стану справ; що вони втрачають. ● Можливі зміни у нинішньому стані справ та умови змін.
Завершення	
Питання	<i>Інтерв'юєр швидко узагальнює основні коментарі, почуті під час інтерв'ю.</i> Які питання ми не поставили? Чи не могли б ви додати інші важливі речі, про які ми не спитали? Дякуємо вам за інтерв'ю!
Індикатори	● Інші коментарі інформанта.

Гайд

для представника уряду, що відповідає за інтернаціоналізацію вищої освіти на стратегічному рівні (Міністерство науки та вищої освіти Угорщини)

Інструкція

Гайд розроблено для проведення інтерв'ю з ключовими інформантами, які представляють кожного стейкхолдера. Будь ласка, оберіть інформанта з найбільшим обсягом знань і досвіду стосовно питань, які мають бути обговорені відповідно до гайду. Якщо ключовий інформант не має компетенції в певних темах, ви повинні попросити порекомендувати вам іншого співробітника для інтерв'ю, який буде інформантом для певної теми.

Ви маєте говорити з інформантом наживо. Плануйте розмову таким чином, що на повне інтерв'ю піде принаймні 1-1,5 години персональної комунікації. Всі теми мають бути покриті детальними відповідями інформанта щодо кожного аспекту.

Питання, надані в цьому Гайді, покликані слугувати як рушії для подальших думок. Деякі питання представляють “збірку” питань і може бути потреба розділити їх перед використанням в інтерв'ю. Адаптуючи питання в процесі інтерв'ю, ви повинні слідувати індикаторам, які зазначено внизу кожного блоку питань. Визначені індикатори було розроблено відповідно до дослідницьких питань та гіпотези. Індикатори мають бути повністю покриті **специфічною, релевантною, вимірюваною та визначеною в часі** інформацією.

Після проведення інтерв'ю, підготуйте, будь ласка, факт-лист на базі аудіозапису з інформацією, отриманою від стейкхолдера. Факт-лист має бути написано англійською, використовуючи рамки гайду, з детальним покриттям усіх індикаторів, зазначених під питанням. Якщо під час інтерв'ю ви отримаєте іншу релевантну для дослідження інформацію, будь ласка, додайте її до факт-листа, дотримуючись його загальної логіки.

Проводячи інтерв'ю, будь ласка, дотримуйтесь таких визначень:

Іноземні студенти - негромадяни країни, у якій вони навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти.

Іноземні випускники - негромадяни країни, у якій вони випустились із закладу вищої освіти.

Українські студенти - громадяни України, які навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти вашої країни.

Українські випускники - громадяни України, які випустились із закладу вищої освіти вашої країни.

Інтерв'юере, будь ласка, заповніть цю форму повністю

1. Дата інтерв'ю		4. Назва організації, назва відділу який представляє інформант	
2. Ім'я інформанта		5. Ім'я інтерв'юера	
3. Посада		6. Повний час інтерв'ю	

Гайд

Вступ

Дякую за те, що погодились дати інтерв'ю.

Мене звати ... Я працюю на організацію ... Моя організація бере участь у дослідницькому проекті, присвяченому питанням перспектив людського капіталу з огляду на зростання кількості українців, які вступають і закінчують заклади вищої освіти в Польщі, Угорщині, Чехії та Словаччині.

Партнери проекту - Інститут державної справи (Варшава), CEDOS (Київ), Асоціація міжнародних справ (Прага), Центр вищої освіти ім. Єхуди Елкани Центральноєвропейського університету (Будапешт), Словацька асоціація зовнішньої політики (Братислава). Проект фінансують Міжнародний Вишеградський фонд та Королівство Нідерландів.

Згідно з державною статистикою, кількість українців, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах різко зросла з 4644 у 2008 р. до 34145 у 2015 р. Втім, бракує розуміння того, як потенціал цього людського капіталу використовується у Польщі, Чехії, Угорщині, Словаччині та Україні. Чи відповідають економічні тенденції і міграційна та трудова політика всіх 5 країн мотиваціям та планам майбутніх молодих професіоналів? Скільки з них планує осісти в країні навчання, скільки - поїхати далі на захід, і скільки - повернутись до України? Брак відповідей зменшує шанси залучити потенціал молодих українців більш ефективно і передбачити майбутні наслідки цих тенденцій.

Головна мета проекту - з'ясувати, як Україна, Польща, Чехія, Угорщина та Словаччина могли б використати професійний та соціальний капітал українських студентів, які обрали навчання в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, більш ефективно. Тому партнери проекту спробують розкрити, наскільки відповідає міграційна, освітня та трудова політика (на національному рівні та на рівні ЄС) мотиваціям та планам українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах. Після цього партнери розроблять рішення щодо того, як професійний та соціальний капітал українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, міг би бути використаний більш ефективно для уникнення розтринькання талантів (brain waste).

В рамках процесу збору інформації ми проводимо інтерв'ю з представниками головних заінтересованих осіб (стейкхолдерів), які залучені до цього процесу. Організація ... була визначена як стейкхолдер з огляду на те, що ...

Ваша точка зору та знання будуть дуже цінними для нашого дослідження. Інтерв'ю буде використано тільки в цьому проекті і не буде опубліковано. Ми гарантуємо повну конфіденційність. Якщо ви не проти, я буду записувати це інтерв'ю. Інтерв'ю має

тривати близько 1-1,5 години. Чи ви маєте якісь питання або побажання, перш ніж ми почнемо?

Вступні питання	
Питання	Протягом минулих п'яти років, кількість українських студентів, які навчаються на програмах повного циклу в угорських університетах, зросла з 9620 до 33370. Це число становить понад половину від усіх іноземних студентів у Угорщині. Як ви вважаєте, які причини такого зростання? Чи узгоджується це зростання з політикою інтернаціоналізації вищої освіти? Чи було запроваджено якісь освітні політики, які могли б спричинити ці зміни? Чому виникла потреба в таких політиках? Чи відрізняються ці політики залежно від регіону Угорщини? Як і чому?
Індикатори	• Значущість зростання притоку українських студентів для системи вищої освіти. • Причини зростання кількості українських студентів у Угорщині. • Освітні політики, які впливають на кількість українських студентів.
Роль українських студентів в інтернаціоналізації вищої освіти	
Питання	Чи належить інтернаціоналізація вищої освіти до стратегічних цілей освітньої політики у вашій країні? Якими є пріоритетні сфери в інтернаціоналізації вищої освіти? Які першочергові цілі ви ставите для досягнення вищого рівня інтернаціоналізації? Як ви вимірюєте (доводите) досягнення цих цілей? Якими є виклики та можливості в інтернаціоналізації вищої освіти для вашої країни? Чи надає Міністерство підтримку приватним та державним університетам у їхніх зусиллях, спрямованих на інтернаціоналізацію? Яку саме підтримку? Чи пов'язані ваші цілі щодо інтернаціоналізації вищої освіти з якимись ширшими реформами вищої освіти у країні? Які найважливіші проекти в рамках цих реформ? Чи пов'язані ваші цілі щодо інтернаціоналізації вищої освіти з ширшим політичним, економічним, соціальним контекстом? Як? Чи змінилась політика інтернаціоналізації у зв'язку зі змінами в загальній риторичі щодо імміграції у вашій країні? Як зростання кількості українських студентів відповідає чи могло б відповідати вашій діяльності, спрямованій на інтернаціоналізацію? Зростання кількості українських студентів - виклик чи можливість для діяльності з

	інтернаціоналізації? Як важливо приваблювати більше українських студентів для політики інтернаціоналізації? Як важливо це для інших освітніх політик?
Індикатори	• Діяльність в рамках інтернаціоналізації вищої освіти (рекрутинг міжнародних студентів, розвиток міжнародних філій, програми обміну, партнерство з університетами за кордоном тощо). • Причини для інтернаціоналізації вищої освіти (побудувати більш демократичний і егалітарний світ; передати цінності угорського суспільства; розширити міжнародний досвід студентів; отримати прибуток для університетів; задовольнити потреби ринку праці; підтримати мультикультурне суспільство тощо). • Як рекрутинг українців відповідає політиці інтернаціоналізації вищої освіти та іншим освітнім політикам. • Підтримка, яку Міністерство науки та вищої освіти надає державним університетам у їхніх зусиллях, спрямованих на інтернаціоналізацію.
Узгодженість освітньої, трудової та міграційної політики	
Питання	Чи міграційні регулювання впливають на ваші зусилля з інтернаціоналізації вищої освіти у Угорщині? Як? Чи впливають регулювання на ринку праці на вашу діяльність із інтернаціоналізації вищої освіти у Угорщині? Як? Як ви вважаєте, чи вплинула ситуація в Україні на кількість студентів, які навчаються в Угорщині? Як? Чи мають міграційні правила та ситуація на ринку праці значущий вплив на кількість українських студентів у Угорщині? Як ви вважаєте, чи матимуть ці чинники більш значущий вплив на кількість українських студентів та випускників у Угорщині через 5-10 років? Якби ви могли, які регулювання ви б змінили?
Індикатори	• Як міграційні регулювання відповідають зусиллям, спрямованим на інтернаціоналізацію вищої освіти у Угорщині, зокрема стосовно українських студентів. • Будь-який вплив потреб ринку праці та особливих регулювань у трудовій політиці на зусилля з інтернаціоналізації вищої освіти у Угорщині. • Вплив або потенційний вплив зусиль з інтернаціоналізації вищої освіти у Угорщині на міграційну ситуацію та ринок праці в країні. • Вплив внутрішніх політик на кількість українських студентів у Угорщині та їхню довготермінову значущість.

	- Вплив зовнішніх чинників на кількість українських студентів у Угорщині та їхню довготермінову значущість. - Причини для координації зусиль з міграційної, освітньої та трудової політики, спрямованої на іноземних і зокрема українських студентів та випускників.
Стратегії на майбутнє	
Питання	Будь ласка, опишіть головні виклики та можливості в угорській вищій освіті в найближчі 5 років. Будь ласка, опишіть головні виклики та можливості у сфері інтернаціоналізації вищої освіти в Угорщині у найближчі 5 років. Як ви вважаєте, що можна зробити для подолання цих викликів? Чи може міграційна політика допомогти подолати ці виклики? Чи може політика у сфері ринку праці допомогти подолати ці виклики? Чи існують плани із запровадження змін до політики у сфері вищої освіти, які потенційно можуть вплинути на притік українських студентів у найближчі 5 років?
Індикатори	- Головні виклики та можливості у сфері інтернаціоналізації вищої освіти у найближчі 5 років. - Роль міграційної та трудової політики у подоланні викликів в інтернаціоналізації вищої освіти. - Плани змін в освітній політиці, які можуть вплинути на кількість українських студентів у найближчі 5 років.
Зіставлення (mapping) стейкхолдерів (погляд інформанта)	
Питання	Тепер давайте обговоримо про ситуацію зростання кількості українських студентів у Угорщині в цілому, і про те, хто зацікавлений у зростанні цієї кількості, а хто - ні. 1. Як ви гадаєте, хто належить до релевантних стейкхолдерів, які мають стосунок до приваблення українських студентів у Угорщину? Після того, як інформант назве стейкхолдерів, інтерв'юер перелічує інших можливих стейкхолдерів із такого переліку задля стимулювання думок інформанта: інші стейкхолдери у приватному та державному секторі, органи влади, суспільні рухи, політичні партії та інші політичні суб'єкти, університети, місцева влада, приватні промоушен-агенції, що працюють в Україні, профспілки, асоціації

	<i>роботодавців, українські неурядові організації, міжнародні організації тощо. Хто є головними діячами в цій сфері?</i> 2. Якими є інтереси головних стейкхолдерів у цій сфері? 3. Як і в яких сферах вони комунікують і взаємодіють? Якими є особливості цих сфер? 4. Хто виграє від нинішнього стану справ? Що саме вони виграють? Хто програє від нинішнього стану справ? Що вони втрачають? Хто програє від змін у нинішньому стані справ? За яким умов це було б можливо? 5. Наскільки велике значення (формальне і неформальне) має кожен стейкхолдер, за шкалою від 1 до 4?
Індикатори	● Перелік стейкхолдерів за сферою їхніх інтересів (на погляд інформанта) та оцінка інформантом їхнього значення (на шкалі від 1 до 4). ● Як стейкхолдери комунікують та просувають свій порядок денний. ● Стейкхолдери, які виграють від нинішнього стану справ; що вони набувають. ● Стейкхолдери, які програють від нинішнього стану справ; що вони втрачають. ● Можливі зміни у нинішньому стані справ та умови змін.
Завершення	
Питання	<i>Інтерв'юєр швидко узагальнює основні коментарі, почуті під час інтерв'ю.</i> Які питання ми не поставили? Чи не могли б ви додати інші важливі речі, про які ми не спитали? Дякуємо вам за інтерв'ю!
Індикатори	● Інші коментарі інформанта.

Угорщина

Гайд

для представника однієї з найбільших асоціацій роботодавців в Угорщині

Інструкція

Гайд розроблено для проведення інтерв'ю з ключовими інформантами, які представляють кожного стейкхолдера. Будь ласка, оберіть інформанта з найбільшим обсягом знань і досвіду стосовно питань, які мають бути обговорені відповідно до гайду. Якщо ключовий інформант не має компетенції в певних темах, ви повинні попросити порекомендувати вам іншого співробітника для інтерв'ю, який буде інформантом для певної теми.

Ви маєте говорити з інформантом наживо. Плануйте розмову таким чином, що на повне інтерв'ю піде принаймні 1-1,5 години персональної комунікації. Всі теми мають бути покриті детальними відповідями інформанта щодо кожного аспекту.

Питання, надані в цьому Гайді, покликані слугувати як рушії для подальших думок. Деякі питання представляють “збірку” питань і може бути потреба розділити їх перед використанням в інтерв'ю. Адаптуючи питання в процесі інтерв'ю, ви повинні слідувати індикаторам, які зазначено внизу кожного блоку питань. Визначені індикатори було розроблено відповідно до дослідницьких питань та гіпотези. Індикатори мають бути повністю покриті **специфічною, релевантною, вимірюваною та визначеною в часі** інформацією.

Після проведення інтерв'ю, підготуйте, будь ласка, факт-лист на базі аудіозапису з інформацією, отриманою від стейкхолдера. Факт-лист має бути написано англійською, використовуючи рамки гайду, з детальним покриттям усіх індикаторів, зазначених під питанням. Якщо під час інтерв'ю ви отримаєте іншу релевантну для дослідження інформацію, будь ласка, додайте її до факт-листа, дотримуючись його загальної логіки.

Проводячи інтерв'ю, будь ласка, дотримуйтесь таких визначень:

Іноземні студенти - негромадяни країни, у якій вони навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти.

Іноземні випускники - негромадяни країни, у якій вони випустились із закладу вищої освіти.

Українські студенти - громадяни України, які навчаються на бакалаврській чи магістерській (або еквівалентній) програмі повного циклу на денній формі навчання у закладі вищої освіти вашої країни.

Українські випускники - громадяни України, які випустились із закладу вищої освіти вашої країни.

Інтерв'юере, будь ласка, заповніть цю форму повністю

1. Дата інтерв'ю		4. Назва організації, назва відділу який представляє інформант	
2. Ім'я інформанта		5. Ім'я інтерв'юера	
3. Посада		6. Повний час інтерв'ю	

Гайд

Вступ

Дякую за те, що погодились дати інтерв'ю.

Мене звати ... Я працюю на організацію ... Моя організація бере участь у дослідницькому проекті, присвяченому питанням перспектив людського капіталу з огляду на зростання кількості українців, які вступають і закінчують заклади вищої освіти в Польщі, Угорщині, Чехії та Словаччині.

Партнери проекту - Інститут державної справи (Варшава), CEDOS (Київ), Асоціація міжнародних справ (Прага), Центр вищої освіти ім. Єхуди Елкани Центральноєвропейського університету (Будапешт), Словацька асоціація зовнішньої політики (Братислава). Проект фінансують Міжнародний Вишеградський фонд та Королівство Нідерландів.

Згідно з державною статистикою, кількість українців, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах різко зросла з 4644 у 2008 р. до 34145 у 2015 р. Втім, бракує розуміння того, як потенціал цього людського капіталу використовується у Польщі, Чехії, Угорщині, Словаччині та Україні. Чи відповідають економічні тенденції і міграційна та трудова політика всіх 5 країн мотиваціям та планам майбутніх молодих професіоналів? Скільки з них планує осісти в країні навчання, скільки - поїхати далі на захід, і скільки - повернутись до України? Брак відповідей зменшує шанси залучити потенціал молодих українців більш ефективно і передбачити майбутні наслідки цих тенденцій.

Головна мета проекту - з'ясувати, як Україна, Польща, Чехія, Угорщина та Словаччина могли б використати професійний та соціальний капітал українських студентів, які обрали навчання в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, більш ефективно. Тому партнери проекту спробують розкрити, наскільки відповідає міграційна, освітня та трудова політика (на національному рівні та на рівні ЄС) мотиваціям та планам українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах. Після цього партнери розроблять рішення щодо того, як професійний та соціальний капітал українських студентів, які навчаються в польських, чеських, угорських та словацьких університетах, міг би бути використаний більш ефективно для уникнення розтринькання талантів (brain waste).

В рамках процесу збору інформації ми проводимо інтерв'ю з представниками головних заінтересованих осіб (стейкхолдерів), які залучені до цього процесу. Організація ... була визначена як стейкхолдер з огляду на те, що ...

Ваша точка зору та знання будуть дуже цінними для нашого дослідження. Інтерв'ю буде використано тільки в цьому проекті і не буде опубліковано. Ми гарантуємо повну конфіденційність. Якщо ви не проти, я буду записувати це інтерв'ю. Інтерв'ю має

тривати близько 1-1,5 години. Чи ви маєте якісь питання або побажання, перш ніж ми почнемо?

Вступні питання	
Питання	Протягом минулих п'яти років, кількість українських студентів, які навчаються на програмах повного циклу в угорських університетах, зросла з 9620 до 33370. Це число становить понад половину від усіх іноземних студентів у Угорщині. Чи впливає цей процес на угорських роботодавців? Як? Чи користуються українці, які випустились із угорських університетів, попитом на ринку праці?
Індикатори	• Значення зростання притоку українських студентів для роботодавців. • Як зростаюча кількість українських студентів впливає на ринок праці в країні. • Погляд стейкхолдера щодо попиту на українських випускників на угорському ринку праці.
Погляд роботодавця на якість людського капіталу	
Питання	Чи українські випускники настільки ж конкурентноздатні на ринку праці, як і місцеві мешканці або інші іноземці? Чи отримують вони таку ж зарплатню, як і місцеві (або інші іноземці)? Чи імовірність знаходження ними роботи така ж, як і в угорців? Чи вони більш схильні погодитись на низькокваліфіковану роботу, ніж місцеві? Чи отримують українські випускники угорських університетів більшу зарплатню, ніж інші українці, за ту саму роботу? Які зміни в міграційних, освітніх та трудових політиках потрібно запровадити для надання рівних можливостей на ринку праці для іноземців (зокрема українців) та угорців?
Індикатори	• Ознаки дискримінації українських випускників на ринку праці. • Переваги закінчення угорського університету для положення на ринку праці. • Можливі зміни в міграційних, освітніх та трудових політиках для покращення переходу українських студентів від університету до ринку праці.
Відповідності на ринку праці	

Питання	Для яких професій існує дефіцит пропозиції на ринку праці? Чи впливають українські студенти та випускники з угорських університетів на цей дефіцит? Для яких професій існує надлишок пропозиції на ринку праці? Чи впливають українські студенти та випускники з угорських університетів на цей надлишок? Як ви гадаєте, що можна зробити для кращої відповідності між попитом і пропозицією на ринку праці? Чи існують перешкоди для працевлаштування українських випускників та студентів з метою заповнення дефіциту робочої сили в деяких професіях?
Індикатори	● Перелік дефіцитних професій. ● Як добре попит відповідає пропозиції на ринку праці. ● Чи існує невідповідність попиту і пропозиції на ринку праці для освіченої робочої сили і як українські студенти і випускники впливають на цю невідповідність. ● Перелік перешкод на шляху працевлаштування українських випускників та студентів з метою заповнення дефіциту робочої сили.
Погляд роботодавця на міграційну політику	
Питання	Як часто міграційні регулювання стають на заваді працевлаштуванню українських випускників або студентів у Угорщині? Чи суттєві ці перешкоди для нормального функціонування угорських фірм? Як ви гадаєте, чи будуть вони значущими через 5 або 10 років? Якби ви могли, які регулювання ви б змінили?
Індикатори	● Як міграційна політика стосовно українських випускників відповідає потребам роботодавців.
Стратегічні погляди	
Питання	Буда ласка, опишіть перспективи економічного розвитку на найближчі 5 років для типового угорського роботодавця. Як ви вважаєте, які ризики можуть вплинути на цей шлях розвитку? Яка ймовірність нестачі робочої сили? Чи можна щось зробити для пом'якшення ризику? Чи є потенційні переваги для роботодавців у наймі українських випускників? Що може мотивувати роботодавців наймати більше українських випускників?

Індикатори	● Ризики для економічного розвитку, пов'язані з нестачею робочої сили (зокрема випусників університетів). ● Мотивація для найму більшої кількості українських випусників.
Зіставлення (mapping) стейкхолдерів (погляд інформанта)	
Питання	Тепер давайте обговоримо про ситуацію зростання кількості українських студентів у Угорщині в цілому, і про те, хто зацікавлений у зростанні цієї кількості, а хто - ні. 1. Як ви гадаєте, хто належить до релевантних стейкхолдерів, які мають стосунок до приваблення українських студентів у Угорщину? <i>Після того, як інформант назве стейкхолдерів, інтерв'юер перелічує інших можливих стейкхолдерів із такого переліку задля стимулювання думок інформанта: інші стейкхолдери у приватному та державному секторі, органи влади, суспільні рухи, політичні партії та інші політичні суб'єкти, університети, місцева влада, приватні промоушен-агенції, що працюють в Україні, профспілки, асоціації роботодавців, українські неурядові організації, міжнародні організації тощо. Хто є головними діями в цій сфері?</i> 2. Якими є інтереси головних стейкхолдерів у цій сфері? 3. Як і в яких сферах вони комунікують і взаємодіють? Якими є особливості цих сфер? 4. Хто виграє від нинішнього стану справ? Що саме вони виграють? Хто програє від нинішнього стану справ? Що вони втрачають? Хто програє від змін у нинішньому стані справ? За яким умов це було б можливо? 5. Наскільки велике значення (формальне і неформальне) має кожен стейкхолдер, за шкалою від 1 до 4?
Індикатори	● Перелік стейкхолдерів за сферою їхніх інтересів (на погляд інформанта) та оцінка інформантом їхнього значення (на шкалі від 1 до 4). ● Як стейкхолдери комунікують та просувають свій порядок денний. ● Стейкхолдери, які виграють від нинішнього стану справ; що вони набувають. ● Стейкхолдери, які програють від нинішнього стану справ; що вони втрачають. ● Можливі зміни у нинішньому стані справ та умови змін.

Завершення	
Питання	<i>Інтерв'юєр швидко узагальнює основні коментарі, почуті під час інтерв'ю.</i> Які питання ми не поставили? Чи не могли б ви додати інші важливі речі, про які ми не спитали? Дякуємо вам за інтерв'ю!
Індикатори	• Інші коментарі інформанта.